

Література

Аверинцев С. С. Древнегреческая поэтика и мировая литература // Поэтика древнегреческой литературы. М., 1981. – С.27-36.
Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества. М., 1979. – 562 с. *Бройтман С. Н.* К проблеме субъектного синкретизма в устной народной лирике // Литературное произведение и литературный процесс в аспекте исторической поэтики. Кемерово, 1988. – С.110-125. *Бройтман С. Н.* Субъектно-образная структура русской лирики XIX в. в историческом освещении // Серия литературы и языка. 1991. Т.50. №3. – С.226-235. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997. – 752с. *Матхаузерова С.* Две теории текста в русской литературе XVII в. // Тр. отдела древнерусской литературы. Т.XXXI. Л., 1976. – С. 242-250. *Павличко Д.* Таємниця твого обличчя / Д. Павличко. – К. : Молодь, 1979. – 647 с. *Рябцева Н. К.* Язык и естественный интеллект / РАН. Ин-т языкознания. – М.: Academia, 2005. – 640 с. Українська мова: Енциклопедія / Керівник науково-редакційної підготовки М. П. Зяблюк. – К.: Українська енциклопедія ім. М.П.Бажана, 2004. – 823 с. *Fillmore C.J.* The case for case // E. Bach, R. T. Harms eds. Universals in linguistic theory. – L. etc.: Holt, Rinehart and Winston, 1968. – 88p.

ГОЛТВЯНИЦЯ Н.Ю.

*(Запорізький національний технічний університет)***ЛІНГВОСОЦІОПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ЗВЕРТАННЯ У ВІРТУАЛЬНОМУ СПІЛКУВАННІ (НА МАТЕРІАЛІ ФРАНЦУЗЬКИХ ІНТЕРНЕТ-ФОРУМІВ)**

У статті розглядаються особливості використання апелятивів у французьких Інтернет-форумах. Встановлено, що у віртуальному спілкуванні апелятив частково втрачає свій контактостановчий потенціал, зберігає функцію показника та регулятора соціальної міжперсональної дистанції між мовцями.

Ключові слова: Інтернет-форум, соціальна міжперсональна дистанція, соціальний дейксис, апелятив.

Голтвяниця Н.Ю. Лингвосоциопрагматический аспект обращения в виртуальном общении (на материале французских Интернет-форумов). В статье рассматриваются особенности употребления апеллятивов во французских Интернет-форумах. Установлено, что при виртуальном общении апеллятив частично теряет свой контактоустанавливающий потенциал, сохраняет функцию показателя и регулятора социальной межперсональной дистанции между говорящими.

Ключевые слова: Интернет-форум, социальная межперсональная дистанция, социальный дейксис, апеллятив.

Goltvyanytsya N.Y. Linguistic and sociopragmatic aspect of address terms in virtual communication (based on material of the French Internet forums). The article touches upon the peculiarities of address terms use in French Internet forums. It is shown that in virtual communication address terms are partly missing their making contact potential, but keep the role of indicator and social interpersonal distance.

Key words: Internet-forum, social interpersonal distance, social deixis, address term.

Звертання (апелятив) – це вербальний засіб позначення мовцем свого співрозмовника. Однак з прагматичної точки зору звертання існує не лише для апеляції адресата, але й для його характеристики. Більш того, вибір звертання мовцем засвідчує вплив на адресата мовлення, оскільки варіант звертання може експлікувати ставлення до адресата, бути показником передбачуваної моделі мовленнєвої взаємодії, виявляти особистісні якості мовця. У свою чергу, прагматично адекватні звертання розвивають комунікацію, задовольняють вимоги адресата, сприяють досягненню прагматичної інтенції мовця [Корновенко 20010, с.10].

Звертання є досить вивченою темою, розглянуто структурні типи звертань [Удилова 1992], емоційно-оцінний компонент [Трощенкова 2005], вивчено соціокультурну семантику [Липатова 1984], систематизовано, запропоновано відповідні класифікації, досліджено лексико-граматичні особливості та функції. Але в умовах змін онтологічної характеристики комунікації на сучасному етапі звертання як лінгвопрагматична категорія цікавить саме в соціолінгвістичному вимірі, а точніше як соціальний дейксис міжперсональної соціальної дистанції між комунікантами.

Зокрема, С.В. Бондаренко зазначає, що входження особистості до нової дискурсивної спільноти в Мережі передбачає процес соціалізації, коли мовець, окрім задоволення власних комунікативних потреб, знайомиться з соціальною стратифікацією спільноти та особливостями інтеракцій між її членами. Особливу увагу в процесі соціалізації в межах віртуальної спільноти, на думку С.В.Бондаренко, привертають: «1) форми ритуальної взаємодії: представлення, звертання, вітання, прощання тощо; 2) використання акторами специфічних ніків; 3) особлива символічна система (національна мова, жаргон, сленг) і темп інтеракцій, зрозумілі лише в цій соціальній групі» [Бондаренко 2004, с.106-107].

Стаття має на меті проаналізувати функціональне навантаження апелятивів у французьких Інтернет-форумах з позицій їх спроможності відображати та регулювати соціальну міжну персональну дистанцію між мовцями.

Об'єктом виступають апелятиви у французьких Інтернет-форумах, а **предметом** – особливості їх вживання залежно від соціальної міжперсональної дистанції між мовцями.

У категорії звертання доречно розрізняти дейктичні займенники *tu – vous* (de politesse), та іменникові звертання. У діалозі перші мають референтом партнера по комунікації (Е.Бенвеніст), і різниця в їх

використанні лежить у соціальному вимірі діалогу. Так, *tu* вживається у випадку близьких стосунків між комунікантами та малій соціальній дистанції між ними. У цій парі саме *tu* є маркованою лінгвістичною одиницею, а не *vous*: частіше кажуть «*tutoyons-nous*», а не «*vouvoynons-nous*» [Maingueneau 1999, с.29].

До другої групи відносяться звертання іменникового типу: особові імена (прізвище, ім'я, зменшувальна форма, прізвисько), позначення родинних стосунків, звертання типу *Madame, Monsieur*, звання чи посада, афективні звертання [Traverso 2007, с.97].

У реальному спілкуванні ці форми звертання є соціально маркованими і виступають одним з показників взаємин між співрозмовниками, в першу чергу, дистанції між комунікантами. Розглянемо кожен з цих видів звертання окремо в контексті їх зв'язку з *tu*-, *Bu*-спілкуванням і віртуальному спілкуванні.

В Інтернет-форумах аналіз вибірки засвідчив поодинокі використання апелютивів *Monsieur/ Madame/ Mademoiselle* як у дистантних, так і у близьких взаєминах.

У форумах було зафіксовано використання титулу *Monsieur* для підкреслення дистанції зі співрозмовником. Наприклад:

LeMarionnettiste

Pipelette

Inscrit le: 11 Sep 2008

Messages: 322

Localisation: Paname (le bitume c'est mon paysage)

Zorglub a écrit:

L'argument d'autorité, si vous relisez mes lignes, est formé par l'auteur qui conforte la pensée du lecteur ; à chaque interrogation sur une thématique proche, le lecteur donnera son point de vue, appuyé (et c'est en cela que consiste un argument d'autorité) par l'auteur. Un argument d'autorité est un argument comme un autre ; il est très utilisé en philosophie (un par partie lors d'une dissertation sur le schéma-type). Il est évident que lorsque je vous enjoins de rencontrer un professeur de philosophie afin de confirmer mes dires, cela constitue un argument d'autorité ; c'en est là l'essence. Vous croirez plus facilement cette personne que moi-même, si vous doutez encore de cette évidence. L'avez-vous consultée, d'ailleurs ?

Monsieur, comme vous êtes aimants de la rhétorique, pour répondre je vous reproduirai l'argument « ad auctoritas » ci-dessous : je suis en Master en philo. Ca signifie que j'ai déjà un bac+3 en philo. Ca pourrait j'ai déjà rencontré de nombreuses professeurs de philo avant d'affirmer mes argumentations. Veuillez-vous me pardonner si j'ose utiliser mon autorité (ce que j'appellerai bien « expérience »).

D'ailleurs je retiens avoir encore beaucoup à apprendre, mais il est fort peu désagréable de le faire avec des personnes qui imposent leur « savoir » aux autres comme vérité à accepter. Ca me donne des problèmes de digestion, si on souhaite le voir comme ça... [www.discutons.org]

Наведений вище уривок представляє собою фрагмент діалогу в підфорумі *commencer en philosophie quel auteur lire en premier*.

У момент загострення дискусії між **LeMarionnettiste** та **Zorglub, LeMarionnettiste** на знак неприйняття позиції свого співрозмовника вживає дистантний апелютив **Monsieur**.

Вживання титулу **Monsieur** для збільшення дистанції зі співрозмовником може бути асиметричним:

mirmillon

Titanesque discuteur

Inscrit le: 06 Déc 2006

Messages: 2236

Localisation: lyon

Posté le: Jeu Avr 03, 2008 5:33 pm **Sujet du message:**

Prosodie a écrit:

mirmillon a écrit:

cest mieux que de lire de la merde surtout quand c'est toi qui l'ecris!!!!

Pourquoi, Vous, Monsieur, qui pouvez "écouter, voire entendre", par votre fonction même, tenir de tels propos ?

Tentons tous de nous mettre en sourdine, d'éteindre quelque part, ce feu qui consume cet homme, ce vivant, cet ailleurs, autrement.

Odormante, semble bien vous connaître, pourquoi de concert ne feriez-vous pas une sorte de tri, pour permettre à chacun de se mieux supporter, plutôt que se maudire ?

Je ne sais ? Ça n'est point protocole, mais simple suggestion !

ben mince,jsuis en civil,c'est bête hein!!!!donc si j'ai envie de dire merde je le dirais.....t'es bien gentille de venir la ramener sur ma fonction....mais je suis pas poulet 24h sur 24h00.....alors tes conseils et autres je les entends tous les jours et c'est bizarre mais je suis pas enclin à les écouter!!!!tu fais comme de l'infanterie ma

paradox a écrit:

perle de lune a écrit:

paradox a écrit:

perle de lune a écrit:

tout de même, reconnais que les règles de la bienséance sont indispensables pour la vie sociale, au contact des autres donc...

Bien sûr que je le reconnais, puisque j'admets que ce serait la guerre en permanence sinon.

C'est m[^]me indispensable; ça s'appelle la civilité, source de civilisation.

ainsi si je te dis bonjour selon les règles de la bienséance en vigueur ici, je le fais par soucis des convenances forumiques même si cela m'ennuie prodigieusement ! 😊

ceci étant bien sûr une boutade, car c' est bien volontiers et même avec un grand plaisir que je te salue ! 😊

👍👍 et encore, je mets celui-là à cause de la bienséance... 😊

alors là **monsieur**, vous outrepassiez les règles de la bienséance en me serrant contre vous à mon corps défendant ! 😊

👍👍 en réponse au tien... 😊

une larme opaline coule sur ma joue, s' évanouit sur mon sein et s' envole en un éclat de rire sur les ailes d' éole vers l' azur infini...

[www.discutons.org]

Апелятив *monsieur* з'являється у невимушеному *tu*-спілкуванні *paradox* з *perle de lune*, як реакція дівчини на дещо «зухвале» залицання *paradox*.

В аналогічних контекстах зустрічаються й апелятиви *Madame/ Mademoiselle*. Наприклад,

1) для створення дистанції щодо учасниці спільноти, комунікативна поведінка якої викликає невдоволення:

fa.do.li.

Radoteur infernal

Inscrit le: 03 Oct 2008

Messages: 4276

Posté le: Ven Fév 13, 2009 4:01 pm Sujet du message:

Madame il serait bien pour la paix du forum que vous evitiez de me "parler" . faites donc vos topics a vous sur lesquels je vous promet je n'irais pas planter ma graine ! Merci de votre comprehension

[www.discutons.org]

2) звертання до конкретної учасниці форуму:

malika85

Bavardeur

Inscrit le: 27 Sep 2008

Messages: 193

Posté le: Mar Sep 30, 2008 8:55 am Sujet du message:

Lisa est vraiment l'honneur de ce forum. Chapeau bas **Mademoiselle**.

[www.discutons.org]

3) іронічне вживання:

J'ai pris un réel plaisir à vous lire en ce samedi soir.

"Et la suite du feuilleton alors ???"

Bonsoir **mesdames**,

J'ai pris un réel plaisir à vous lire en ce samedi soir.

C'était passionnant. Je serais curieuse de savoir où vous en êtes toutes les deux !

"jaipaspeur" avec son collègue hésitant : un pas en avant, trois pas en arrière. Quelle valse pour toi, !

Et "lounette78" la sage employée avec son supérieur modéré !

Je ne vous juge pas les filles, loin de moi cette pensée.

J'attends seulement de vos nouvelles sur le forum avec cet envie bizarre que vous réussissiez à conclure, en tout cas à avancer dans ces relations, car je le sais et je le sens, c'est ce que vous désirez le plus ! Les conséquences seront pour plus tard...

Et pourtant...
["Trop tard"](#)

[forum.aufeminin.com]

На гілці, присвяченій особистим стосункам дві відвідувачки обговорюють історії кохання. Третя відвідувачка, яка втручається в розмову (переходить зі статусу стороннього спостерігача до учасника діалогу), адресує їм повідомлення, звертаючись *Bonsoir mesdames*. Як і у попередньому випадку, маємо апелятив+*tu*-спілкування (*pour toi*), де іронічний ефект створюється також за допомогою метафор, які характеризують відносини (*la suite du feuilleton*, *Quelle valse*), демінутивом *ma pauvre*, який зазвичай іде від старшого, а також експліцитним вираженням власної позиції: *Je ne vous juge pas les filles, loin de moi cette pensée*.

Таким чином, можна зробити висновок, що апелятиви *Monsieur/ Madame/ Mademoiselle* у французькому соціокультурному фрагменті знань пов'язані з дистантним *Vu*-спілкуванням, що знаходить своє відображення у віртуальному просторі. Виникнення ж іронічного ефекту від їх вживання у форумах, на нашу думку, пояснюється саме тенденцією Інтернет-спілкування до скорочення соціальної міжперсональної дистанції.

Зустрічаються у форумах також і афективні звертання на зразок: *adj. possessif + belle + Nom, adj. Possessif + chou/puce* у поєднанні з *tu*-спілкуванням:

1) **Re: Bienvenue**

Auteur: cyberscorp (IP enregistrée)

Date: 25 novembre 2004, 15:12

Salut ma belle Jasmine,

Ca fait toujours plaisir d'entendre d'aussi beaux compliments et surtout venant 'une merveilleuse fille comme toi 😊

T'inquiètes pas je ne lâcherai pas le morceau facilement .

Pleins de Bisous {}

Administrateur.

[perso.wareteam.com/forum]

2) *yaasss*

Maitre De Conférence

Inscrit le: 22 Avr 2008

Messages: 980

Localisation: 93

Posté le: Jeu Juin 12, 2008 2:25 pm

Sujet du message:

non tu restes !!! merci mon chou tjs là quand on a besoin de toi

je vais m'inspirer des bonnes idées de chacun, et faire un super truc 🤔🤔

"Le bonheur = faire ce que l'on veut et vouloir ce que l'on fait"

[www.discutons.org]

3) *Auteur: magie (---.w193-249.abo.wanadoo.fr) 2*

Date: 11-09-2005 18:31

UN jour embrase le par surprise je suis sur qu'il adora!!!!!!Les mec il son tous pareille!!!!!!🤔

*1000 bisous à toi!!!! garde courage ma puce!!! 😊 "Magie****" 🤔*

[www.parisetudiant.com]

У цілому, вживання апелятивів у повідомленнях форумів є непоширеним явищем і переважно їх функцією в цьому типі діалогу є виділення серед спільноти адресата повідомлення:

1. *Très bon commentaire cris_one.*

2. *Bonjour Viper,*

3. *Stelle83, je n'interprète pas la question comme vous.*

Характерними для форумів є також апелятиви на позначення колективного адресата, що свідчить про сприйняття учасників підфоруму однією спільнотою, а також засвідчує прагнення індивіда приєднатися до спільноти, тим самим скоротивши дистанцію між собою та іншими учасниками групи:

1) звертання *vous, tout le monde (tt le monde), tou(te)s, les amis*:

1) **HaRiCoTs Posté le 21 août 2005 à 19:49:32**

Hello a vous ! Alors en ce moment vous jouez quelle musique ? Aussi bien en basse que en guitare ? Et dite combien d'année vous avez de gratte/basse dans les pâtes ^^ !

[www.jeuxvideo.com/forums]

2) **goretex Posté le 23 juillet 2003 à 13:24:22**

Salut tt e monde

moi jsui debutant et jvoudrai savoir kel sont les morceau sympa a jouer sachant ke je ne connai ke kelke accord mineurs et majeurs (parceke l'arpege ca va 5 min mai apré c lassant)

merci

ps : ha oui j'oubliai . . . j'ai une gratte seche alors ke des morco acoustique (je sai jsui compliqué)

[\[http://www.orientalement.com/forum/1/forum-musique.html\]](http://www.orientalement.com/forum/1/forum-musique.html)

3) Auteur: **cyberscorp** (IP enregistrée)

Date: 2 novembre 2004, 02:32

Bonjour à **tu(te)s**

Bienvenue sur le forum du nouveau site www.zetudiants.tk consacré aux étudiants.

Bonne continuation à **tu(te)s**

A++

Administrateur.

**** Le monde appartient à ceux qui se connecte tôt ****

[\[perso.wareteam.com/forum\]](http://perso.wareteam.com/forum)

4) Auteur: **hassan0379** (IP enregistrée)

Date: 28 août 2005, 00:38

salut **les amis**,

j'espere de trouver un bon reponse comme toujours sur ce super forum.

mon probleme c'est:

j'ai creer une site web dynamique (asp,vbscript) avec dreamweaver mx lorsque je le test sur mon serveur local(iis) il marche bien,mais lorsque je le met dans un hebergeur web asp (sur: www.lasphost.com) sachant que asphost non prend pas en charge FTP.qu'est ce que je peux faire pour resoudre ce probleme + est ce que quelqu'un sache un hebergeur gratuit (asp+access) ou je peux tester mon site online .

et merci 😊

[\[perso.wareteam.com/forum\]](http://perso.wareteam.com/forum)

2) позначення групи музичних фанатів:

Manzana (20/10/2005 à 21:30:35) : Site musical de Manzana www.manzana.new.fr

*Salut à **vous les musicos** !!!*

Je pense que la musique est avant tout une grande famille où le moyen de communication est le son et les belles mélodies ... Vous pouvez donc aller visiter mon site(...)

[\[http://www.orientalement.com/forum/1/forum-musique.html\]](http://www.orientalement.com/forum/1/forum-musique.html)

3) гендерно маркований апелютив *les filles* на «жіночих форумах»:

"Lol !"

Envoyé par [nakshydil](#) le 11 janvier à 12:05

"ils sont avec nous depuis des années et quand on parle de choses sérieuses ils ont peur!!"

Parce qu'être avec vous depuis des années, ce n'est pas une chose sérieuse ? L'amour, ce n'est pas un engagement ?

*Si vous croyez mieux vous attacher vos mecs par une vie commune, **les filles**, vous êtes naïves...*

[\[forum.aufeminin.com\]](http://forum.aufeminin.com)

Отже, можна зробити **висновок**, що у форумах звертання частково втрачає свій контактостановчий потенціал, за винятком тих випадків, коли необхідно виділити співрозмовника серед інших членів спільноти. Дистантні апелютиви *Monsieur/ Madame/ Mademoiselle* у форумах є маркованими і вживаються переважно або для створення максимальної дистанції між співрозмовниками, або для надання спілкуванню дещо іронічного відтінку. Афективні звертання *adj. possessif + belle + Nom, adj. Possessif + chou/ puce* сприяють ще більшому скороченню міжперсональної дистанції співрозмовників у форумі та протіканню невимушеного діалогу між ними.

Перспективою подальших досліджень є вивчення функціонального навантаження апелютивів у сукупності з іншими соціальними дейксисами у різних формах віртуального спілкування.

Література

Бондаренко С. В. Социальная структура виртуальных сетевых сообществ : дис. ... доктора социологических наук : 22.00.04 / Бондаренко Сергей Васильевич. – Ростов-на-Дону, 2004. – 396 с. Корновенко Л. В. Звертання у прагмалінгвістичному аспекті (на матеріалі сучасної російської мови): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.02 «Російська мова» / Л. В. Корновенко. – К., 2001. – 21 с. Липатова М. К. Обращение как средство выражения эмоциональной оценки в современном французском языке : дис. ... кандидата филол. наук : 10.02.05 / Липатова Мария Константиновна. – Ленинград, 1984. – 181с. Троценкова Е. В. Экспериментальное исследование английских обращений на основе социокультурной когнитивной модели : автореферат дис. на соискание ученой степени кандидата филологических наук : спец. 10.02.04 «Германские языки» / Е. В. Троценкова. – Санкт-Петербург, 2005. – 19 с. Удилова Т. Н. Способы выражения обращений (опыт системного исследования на материале французского языка): автореферат дис. на соискание ученой степени кандидата филологических наук : спец. 10.02.05 «Романские языки» / Т. Н. Удилова. – Киев, 1992. – 17 с. Maingueneau Dominique L' énonciation en linguistique française / Dominique Maingueneau. – Paris : Hachette, 2ème éd., 1999. – 156 p. Traverso Véronique L'analyse des conversations / Véronique Traverso. – Paris : Armand Colin, 2007. – 128p.